

Sopron barokk evangélikus egyházzeneje

Samuel Serpilius (1677–1749)
soproni lelkész

A magyarországi evangélikusság egyik meghatározó csoportja volt a német anyanyelvű polgárság. Rendszeres kereskedelmi és kulturális kapcsolataik révén mindig „naprakészek” voltak a német politika, kultúra, szellemi élet állapotáról. Így a reformáció meghatározó csatornái is a német városi kapcsolatok voltak. Mai ismereteink szerint az első magyarországi evangélikus gyülekezet Sopronban alakult meg 1565-ben.

A városokban élő német evangélikusok az egyházzenét is magas szinten művelték. Az ellenreformáció kibontakozása előtt a városi magisztrátus tartotta fent a gyülekezetet. Minden városban működött felsőbb, „latin iskola”, amely a rendszeres egyházzenei élet alapját jelentette.

Az ellenreformáció előretörésével az evangélikusok kiszorultak a városokból, templomaik katolikus kézbe kerültek. Virágzó zenei életüknek csak szórványos nyomait ismerjük olyan városokból, mint Pozsony, Lőcse vagy Eperjes. Az ellenreformáció „hullámvölgyeiben” az evangélikusok néhány évtizedre visszaszerezték templomaikat, újra indították iskoláikat, és a zenei élet ismét felvirágozhatott.

A 17. század végétől a 18. század közepéig Sopronban hihetetlenül gazdag egyházzenei élet virágzott.

Legismertebb alakja, Johann Wohlmuth zeneszerző és zenepedagógus 1686 és 1720 között szolgált a gyülekezetben. Sajnos nem sok műve maradt fenn. A 18. század első kétharmadának soproni kántorai szinte kivétel nélkül a regensburgi evangélikus főgimnázium diákjaiból kerültek ki. Itt tanított Christoph Stolzenberg (1690–1764), a regensburgi evangélikus gyülekezet egyházzenei igazgatója. Samuel Serpilius lelkész – aki soproni szolgálata előtt Regensburgban működött – á közvetítésével hívták meg David Knoglert, Michael Kosecket, majd Samuel Wohlmannt, akik 1720 és 1772 között voltak a gyülekezet kántorai.

Hagyatékuk rendkívül gazdag, a Bach-korabeli Lipcséhez hasonló, sokszínű egyházzenei életéről tanúskodik. Több évfolyamnyi kantáta maradt fent tőlük, de rendszeresen játszották mesterük, Stolzenberg darabjait is. A kották között megtalálható világi hangszeres darabok bizonyítják, hogy a kántorok a város zenei életének is aktív résztvevői voltak.

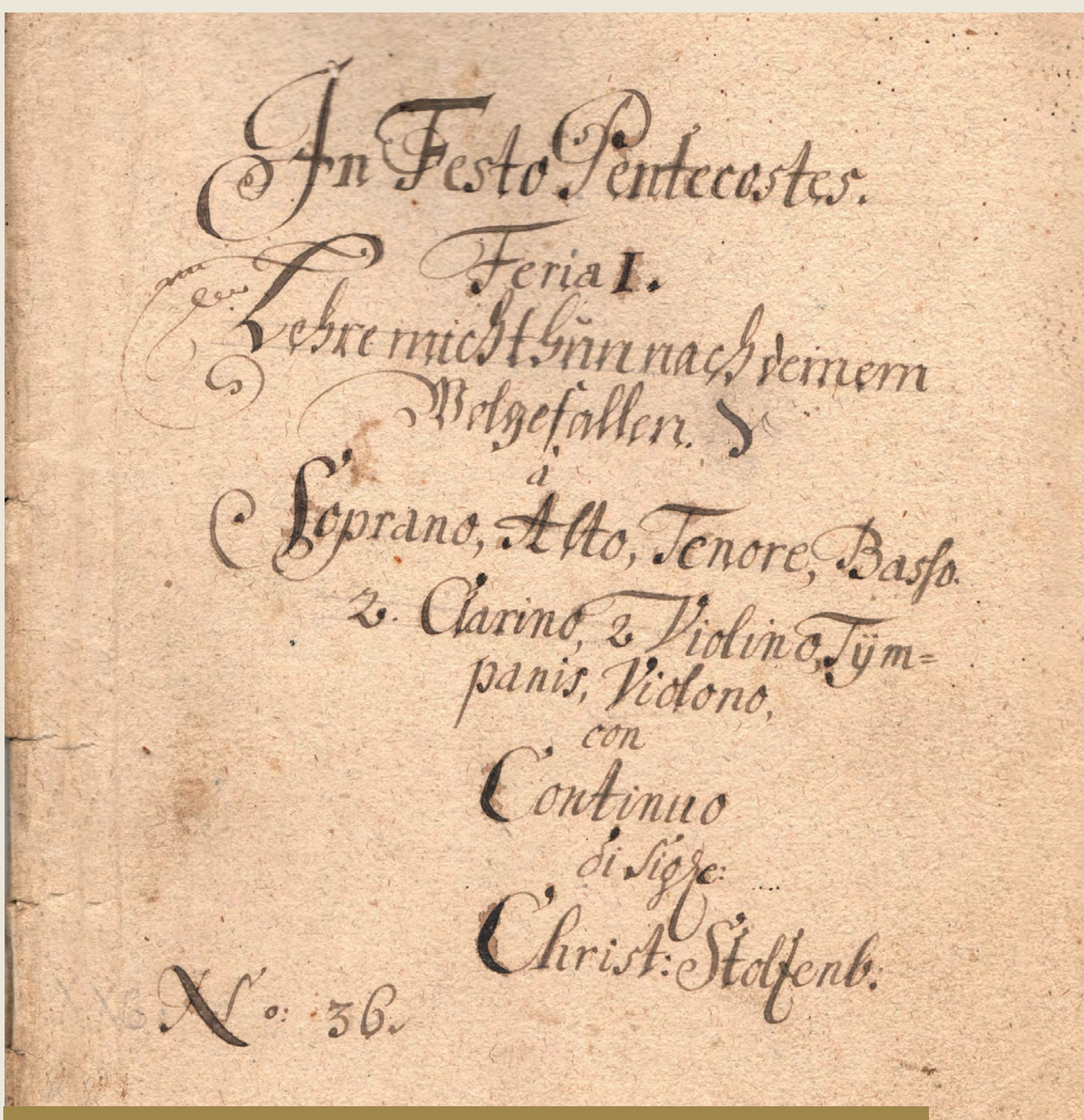
Sopronkántorai a korszak német „kismestereinek” színvonalán alkottak. Fennmaradt, részben újrafelfedezésre váró műveik bizonyítják, hogy a reformáció által életre hívott hitéleti aktivitás és kulturális igényesség hazai földön is meggyökerezett.

Sopron 1700 körül.
Michael Zacharias metszete

A regensburgi evangélikus gimnázium a 16. században

Christoph Stoltzenberg pünködsdi kantatájának címlapja